

Било да је била испровоцирана или да је резултат хватања у клопку, лудорија председника Сакашвилија је већ САД коштала милијарду долара, а да рачун још није затворен. Али то је само у новцу. Сакашвили је променио свет онако како ни он ни Запад нису могли ни да сањају. Ако сада постоји икакав начин да се укроти Путинова Русија, тешко да ће се то десити путем деловања западних влада, већ пре тако што би капитал почео да напушта Русију, а цене енергије наставиле своје стрмоглаво (о)падање. Бушова администрација је већ потрошена моћ, без много кредибилитета. Само нова администрација може наставити политику која ће имати кохерентност, смисао и међународну подршку. Нови председник ће морати да се понесе и са проблемима који су настали након сукоба у Грузији [\(1\)](#), укључујући енергетску политику у Централној Азији и политику моћи у НАТО.

Након сукоба на Закавказју, енергетска ситуација у региону радикално се променила. У Грузији ће, чак и ако Сакашвили опстане – што је, чини се, доведено у сумњу и за шта ће бити потребна огромна помоћ са Запада – наилазити на непресушно непријатељство од стране Москве. Москва је некада била преслаба да би спречила изградњу нафтовода Баку-Тбилиси-Чејхан, енергетског коридора који би повезивао Исток са Западом. Али идеја да би инвеститори могли да уложе милијарде долара у нови гасовод из централне Азије преко Кавказа, и то пре него што се поправе односи између Грузије и Русије, опире се чак и машти.

У сваком случају, мало је вероватно да ће гас из Туркменистана и других централноазијских земаља ка Западу проћи кроз Грузију. Грузија се може показати као сувише горка лекција. Притисак из Москве могао би значити да ће тај гас за Запад или за Турску ипак пролазити кроз Русију.

Уз ову промену на енергетској карти, озбиљан ударац претрпео је НАТО: ширење алијансе је стигло на опасно раскршће. Давање изгледа за чланство крајем године Грузији или Украјини би ове земље пре ослабило него ојачало. Оне би се налазиле под сталним руским притиском, што би могло да угрози јединство Украјине или стабилност Грузије. Сем тога, мала је вероватноћа да би се могло доћи до консензуса по питању њиховог учлањења. Турска, на пример, нема много илузија у вези са Путиновом Русијом. Али грузијски рат је бацио сенку сумње на пуну сарадњу Турске са САД у питањима која се тичу Русије или ширења НАТО. Турској се није допала прекомерна интервенција Русије у Грузији, али не гаји ни неке претеране симпатије према Сакашвилијевој Грузији. Турци су све скептичнији према начину на који Америка води своју спољну политику, и не занима их да започну неку папазјанију са Русијом. Русија им је главни трговински партнер и снабдевач огромног дела увозне енергије (ове године у вредности од око 50 милијарди долара). САД су изразиле незадовољство избором који је Турска направила у погледу својих снабдевача енергијом – а то су Иран и Русија – али до сада нису умеле да Анкари дају реалан предлог на који начин да их надомести. А Турска ће зарадити у сваком случају, долазила енергија кроз Грузију или кроз Русију. Турци ће остати привржени НАТО, али су односи са Русијом за Анкару питање реалполитике – а не питање савезништва – осим у случају да Руси нападну чланицу НАТО. Највећа је вероватноћа да би Турска, и још неке земље, тражила начине да одложи могућу понуду чланства Грузији и Украјини.

Друга међународна институција, Европска унија, такође је осетила грузијски сукоб. Мада ЕУ трпи озбиљне нападе од стране многих сегмената САД и Европе због своје кукавичке реакције на дрско понашање Русије у Грузији, она и даље има реалну моћ да уради нешто значајно за Украјину и Грузију. Конкретно, да започне озбиљан процес пријема тих земаља у Европску унију. Не може се не бити скептичан у вези с тим да ли је ЕУ и заиста спремна да уради тако нешто. Унија има практичну моћ да учини нешто по питању руског понашања, а да ли ће они то озбиљно и покушати или не, остаје да се види. Мада, Руси су вешто створили тензије између 'старе' и 'нове' Европе.

Што се Америке тиче, Бушова администрација ће и даље наставити да плаћа Сакашвилијев сукоб са Русима и да Грузији пружа јаку моралну подршку. Али са финансијским системом који је у распаду, писанијама о контроверзним стварима у последњих пар месеци бивања на власти Администрација неће далеко догурати.

Мада ће следећи председник имати много спољнополитичких изазова, поспремање за сукобом у Грузији захтеваће што хитније посвећивање. Најважније од свега, САД и њени савезници морају креирати ефикасну политику према Русији. Мораће да рашчисте односе са љутитом и међународно реметилачком Русијом, а да притом не остану без подршке исте те Русије у ургентним стварима као што су заустављање иранског нуклеарног програма или енергетско снабдевање. Љути слогани и ситна праскања неће упалити.

Мортон Абрамовиц је бивши председник Карнегијеве задужбине за међународни мир и старији члан The Centuru Foundation.

(16.09.2008 The National Interest)

Фусноте:

1. "Georgia on Our Mind" – игра речи; Георгиа се у енглеском језику односи и на америчку федералну државу Џорџију и на Грузију. Додатна игра речи је у асоцијацији на чувену песму Реј Чарлса "Georgia on His Mind" која је крајем седамдесетих година постала химна ове америчке федералне државе. Абрамовиц овим насловом вероватно жели да ода признање уреднику Националног интереса, Н.Гвоздеву, асоцијацијом на његов чувени чланак "Georgia on His Mind", објављен 27. новембра 2006. у The National Interest у којем је овај изложио снажној критици ставове Ричарда Холбрука изнетим у чланку објављеном у "Washington Post"-у (у питању је чланак: "David and Goliath - Putin Tries to Depose a Neighbor" Нов. 27, 2006.; А19), као типичног репрезента америчке "слепе" и арогантне политике према Русији, илустровано на примеру (америчко) грузијско-руских односа, прим.прев.